

עוז שלח

גילוח

הקרחת שלי

אני לא יודע איך לומר את זה בעדינות. כשהייתי קטן, היה שערי ארוך. זו היתה מדיניותה של אמי וטעמה. בשבוע שעבר, כשגילחתי את ראשי, נפלה לי סיגריה על ערימה די קטנה של שיער על הרצפה, וענן קטן של ריח עלה ממנה. נשמתי עמוק. אני אוהב את הריח הזה. לא כמו של סיגריה, לא כמו של גפרור, אפילו לא כמו של פילטר, קצת כמו צמר שרוף. ראוי שאהיה עדין? עוד לפני שחדר לגולגולת, חרך את השיער, ואפילו כאשר קרע את קרום המוח, ועשה את דרכו מאונה אחת לאחורת, שרף כדור את שערה של אמי.

יש לי תמונות. היה לה שיער שחור. היא חייכה.

היא בת שמונה, מהגרת חדשה לפרובינציה שלנו; הם אספו את שערה לקוקיות. בין הקוקיות היא מחייכת.

הלילה אני קלדן מאושר, כאן, עם הלא־מודפס, הלא־נקרא, הלא־נכתב. שנים שסירבתי לעשות משהו לזכרה בז'אנר הכי מפותח כאן אצלנו בפרובינציה, אלבום הזיכרון, והנה, אני אורז אותה. אמא, הגיע הזמן. שמיכתה מחכה לי במיטה.

אצבעותי

היא בת שש־עשרה, במסע של הצופים, לראות את קצה הארץ, ללמוד את קוטן המרחב שלנו, בידה מימיה. מחייכת.

האם ראוי שתהיה זו קריאה מספקת? הלילה אני קלדן מאושר, על מקלדת מסורבלת, אצבעותי רוקעות על הקלידים כמו שרגלי רוקעות על הארמה. צריך שמישהו יידע, כי גם הגיבור וגם המחבר שחמק החוצה בשקט (כך אנחנו נוהגים), למרות הכל משוכפלים.

בת שש־עשרה, בחולצת חאקי, ירכייה, אף שהן גרעיניות, נראות רכות.
אנחנו מתים, בעורך קורא. אני לא יודע איך לומר זאת ביתר בהירות.

עיני

היא בת עשרים ושש, רוכנת מעל העריסה שלי, שיערה השחור אסוף לקוקו ארוך אחד.
כרגע ניצחנו בעוד מלחמה. מובייל מקליפות ביצים, שהכינה לי, תלוי מעל כתפה. היא
מחייכת.

אנחנו מתים, את זה אתה כבר יודע. האם יש משהו שאני יכול לספר לך ואינך יודע
עדיין? ואינך רואה עדיין? הוספתי את השיער לערימת הקומפוסט, הלכתי למקלחת,
ראיתי את עיני אמי במראה. חומות. כהות מן האגוז, בהירות מן השוקולד. בדרך לחדר
המתים סגרו את עפעפיה.
אני מבין. אתה חייב לעצום את עיניך היטב.

אפי

היא בת שלושים ואחת. אחותי התינוקות בירייה בפונצ'ר־תינוקות אדום (הפילם הצבעוני
הגיע). אמא לא שומעת את הספירה לאחור לקראת המלחמה הבאה.
אני לא יודע איך לומר זאת באלגנטיות. מאוחר. שבת בבוקר, כולם בחוץ. אני מחטט
בחדר השינה שלהם, ביסודיות. אמא שלי שומרת את שעוניה ומשקפיה הישנים במגירת
הגרביים (והמטפחות) שלה. ספר הדרכה לעיסוי, איורים, אין איזכור לסקס.
אני זוחל למיטתם, לרחרח. בצד של אמא, השמיכה יום לפני השלכתה לכביסה.
אני שוכב על גבי בקצה השמיכה. אני מקפל את יריעת הפיקה על גופי ומותח את ידי
לצדדים. אני מתגלגל ומתגלגל, גולם בפקעת שלה, נושם עמוק, יודע מה אמא אכלה
השבוע. אני מתגלגל במשקע הזיעה שלה, כבר עוף מטוגן עם בצל, כרובית בקרי,
סלט קצוץ דק־דק; מלפפונים, עגבניות ופטרזויליה. אורז מאודה, חציל נוסח טורקיה,
והחריפות הנוספת הזאת... מה עוד אמא אכלה?

הרקטום שלי

כששיער שיבה החל להופיע, זמן קצר לאחר המלחמה, חברתה, ששמה היה אילנה,
בדיוק כמוה, לימדה אותה להשתמש בחינה. אחר כך היא התחילה לנסות תספורות יותר
מתוחכמות. אני זוכר את שיערה כולו תלתלים.

אני הולך למקלחת. אט אט אני מבריש את גופי בליפה. כשהייתי קטן, מדרו לי חום במרחם מזכוכית. אמא היתה מנערת את שפופרת הזכוכית עד שהכספית ירדה, משכיבה אותי בחיקה עם הפנים למטה. שאהיה מנומס? במקלחת, בין העכוזים, בדיוק מחוץ לפי הטבעת, הרגשתי גולה. אמא, חשבת, טחור. סימן להזדקנות. חמש־עשרה שנים אחרי מותך אנחנו קרובים עכשיו בגיל יותר משהיינו אי פעם. בקרוב נהיה דומים מאוד. נוכל לדבר על כל־כך הרבה. את זוכרת כשהפלתי את המרחם וכדורי כספית זוהרים התגלגלו על הרצפה?

לשוני

היא בת ארבעים. שיערה נופל מטה, מסתלסל פנימה ומעלה מעל לכתפיים. אני זוכר איך נהנתה לגלגל בלשונה את שם התספורת האפנתי, 'אבו עגילה'. האם לשוני יכולה עוד לומר את האמת? כיום, מכוסה בריר מאובק מלבין, היא רוטטת בלועה. שבורה, מאומנת, מאופקת. עובדה: אני דובר בלשונכם, לא? ועכשיו אשיב לשאלות:

אז מה אתה עושה? אתה כבר הרבה זמן כאן?

באמת, אז טוב לך כאן?

אז איך זה לגדול שם?

אז (אז?) הלכת לצבא? איך היה?

אז הרגת מישהו? נשים וילדים?

(ראיתי מקלע, שמעתי אותו מטרטט, ראיתי אותו מרסק כמה מקומות מחסה, אין מחסה, לא באמת.)

רגלי

אני מפסיק להקליד (אף פעם אין הפסקה), עובר ליד מגרש משחקים. ילדים מוחזקים מאחורי גדר, ועל ספסלים, שומרות עליהם אימהות שאסור לירות בהן. בצידה האחר

של המדרכה נושמים שמונה מסלולי מכוניות. שאהיה אדיב?
אמא נתנה לי את כפות רגליה הרחבות כדי שאהיה יציב. והן עוד נושאות אותי. אם
אני כאן הלילה, שתי הרגלים נעוצות היטב בעמוד, אין זה הודות ל... כפות רגליים
גדולות, כמו של גור כלבים, של נוור. כפות רגליים שנועדו לשאת משא, לקדם פני
הפתעות.

אני אוהב להעביד את כפות רגלי. אמא שלי לימדה אותי איך לנשום בקצב קבוע,
לצעוד ולשנן, "חת, שתיים, שלוש, ארבע, מי מתעשר ממלחמה? חמש, שש, שמונה,
תשע."

ברחוב אני מביט מתוך עיניה של אמי ולא רואה שום זכר ממנה.

ריאותי

היא בת ארבעים ושתיים (הכל עוד יכול להיות בסדר, הכל), שותלת פטוניות בגינת
ביתנו החדש (הפרוורים הגיעו לפרובינציה). היא מחייכת.
שערות השיבה התרבו. אבא שלי אהב את מעט השערות השחורות שנשארו לה.
הוא ביקש שתצבע את שיערה. אנחנו לקראת הכרזת המלחמה המחזורית. כרתנו יער
כדי לבנות את הפרוור, אבל אחרי הכל, וקודם לכל, לשם כך נועד הייעור, להרחיק
את הילידים מרעיית הצאן ועיבוד הקרקע, לשמור עליה בשבילנו. עד היום אני תוהה
איך היא שמרה על חיוכה שלא יהפוך למכני. הוא אמיתי-קפוא בכל תמונה, כן, חסר
ביטחון.

אני אוהב את הריאות שלי משום שהן סובלות אותי כליכך הרבה זמן. ריאותי רחבות
ומרווחות. עכשיו אנשום עמוק ואכתוב כל עוד אוכל להחזיק אוויר: ברגע שהירי יחדל,
יהיה זמן לדבר, פאזזה, שום קיצוב במים שלנו, מקום למלים שאינן פצצות, ואנחנו
נשמע את הקטע שלכם על עישון פאסיבי, וכיוון שאסור לנו לדבר על אדמה, נדבר על
חלוקה מחדש של האוויר אבל כרגע האדם משתנק רק מ...
מחלונותי הרחבים של מטבחנו החדש, יכולתי להתבונן בה עוברת בגינה, יושבת
על סלע.

הנימוסים שלי

אמא לימדה אותי להחזיק סכין ביד ימין ומזלג בשמאל. רק מזלג יציב, ביד שמאל, יכול
להגיש את האוכל לפה בנימוס. בגיל עשר, בפרובינציה שלנו, ילדים משתמשים במזלג
וסכין בלי לטפטף או להפיל שום דבר. במפיות משתמשים רק כדי לנגב את השפתיים

לפני שמגישים אליהן את הכוס. אבל היא אהבה לטבול את אצבעותיה בצלחת כרי לגמור את הרוטב.

אני בן שלושים ואחת. אני אוהב לאכול בידי, לגלגל עלה תרד בין בוחן לאצבע, לטבול אצבע ברוטב. נימוסיך דורשים להניח מפית נייר, מיניאטורית ככל שתהיה, בחיקה, ולמלא פיך באוכל במזלג אחוז ביד ימין. אמא היתה חושבת שבשני המקרים אין לזה צורה.

הבריאות קורנת מעורך כשאתה מול הרף, מבגדיך, משיהוקיך המוחנקים, משיניך המולבנות. אני אוהב גם לאכול מעל ספר, מעל עיתון, מעל אהובה.

הסימפטיה שלך היא הפעלת כוח. אחרי הכל, זה עולמך, ואנחנו, הזמניים, אנשי הפרובינציות, מוטב שנדע להתנהג.

חיי מדר

בחופשה הם נסעו דרומה עם משפחה וחברים, ממש מעבר לגבול. נשאו על החוף. ניצבת שם בכגד הים השחור שלה, חושבת שהיא תיירת, נהרגה אמא שלי בידי יליד, איש ביטחון.

אני לא יודע איך לומר את זה יפה, יש משהו יפה בזה?

אני לא יודע איך לומר את זה במתינות.

גם לי יש כמה שאלות: האם הבנק שלך משקיע ברצח? וחברת הביטוח שלך? האם יצרן המכונית שלך ושל הבנוין שאתה שורף ושל המעמר ה... אתה מתבונן בי בחשד. אני לא יודע איך למקם את זה, כמו מציבה, כמו מכסה על ארון מתים, לגמור עם זה. זה עדיין קורה. (אני רחוק מפרובינציית הולדתי, נכנע לליטופיו הרכים של הכוח, משתעשע במשחקי מלים. אני הולך לאורך כביש ביער בדרכי לאוניברסיטה. אני חופשי לדבר, אבל אתה לא יכול להקשיב; נפשי בתמורה לאי אמון, כל כמה שהוא מושעה. מצאתי את המדף שלי.)

אצבעותי

היא בת ארבעים וארבע.

אצבעותי מצטננות עד כאב כאשר אני מקליד את זה. נשימתי (נשימתי – עוד כותרת משנה למען קלות הקריאה שלך?), גרוני ניחר. אני נושם יותר מהר. ויותר מהר. פני, עוזב את הפנים שלי. אני צריך שיישארו סודיים, כדי לשרוד. קצות אצבעותי ממש, החלקים המכים בקלידים, חסרי דם, דוקרים תחילה מקור, אחר כך קופאים.

אני לא יודע איך ל... אני לא רוצה שהקריאה בזה תעורר סיפוק. מקלדת, שמיכה, אצבעות קרות. יכולתי לבשל גוף סמיך של מלים בשבילך, לגלגל את זה לקשת, לפלוט את זה על פני כל הדף, בדיוק כמו שקוראים בני זמננו אוהבים את זה, באמת הייתי יכול. האם מלותי שלי יהיו עדיין שלי?

לעד היא בת ארבעים וארבע. שערה פרוע. היא שוכבת על גבה, עירומה; חבורה שחורה על בטנה, כתם שחור נוסף על ראשה, מוקף בשערה השרוף, על מיטת חדר המתים. אני מזהה את ריח השיער השרוף. אני אוהב את הריח הזה. הוא מקרב אותי אל אמי ברגע האחרון שלה.

אני מגלח את ראשי כל שבועיים, כדי להסיר את מה שאפשר למשוך בו או להדביק עליו תווית, מה שיכול להתנופף ברוח. אני משאיר רק זיפים, רק אדמה חרוכה. האם אפשר לומר את זה באהבה? אני לא יודע איך לומר את זה. לא הצלחתי לומר מה שרציתי. כרגע מכרתי אותך, אמא; ולעולם לא תקראי את זה. אתה לא קראת את זה.

מאנגלית: יצחק לאור